

קידוש מנחה לחצאין (א)

- בביאור ד' תוס' ד"ה מתוך, קידוש שאר מנחות לחצאין-

❖ קידוש לחצאין בשאר מנחות

ג' דרכים בתוס' בדין קידוש לחצאין בשאר מנחות

א. **יעו' תוס' (ד"ה מתוך)** שנחלקו התירוצים האם פלוגתת ר' יוחנן ור"א היא רק גבי מנחת חביתין או גם בשאר מנחות. **וג' דרכים נאמרו בזה. בתי' קמא נקטו** שכל הפלוגתתא היא רק במנחת חביתין, וכפשטות לשון הגמ' דטעמיה דר"א הוא משום שקריבה לחצאין. **וכן הוא בחי' המיוחסים לרשב"א** (בד"ה ואם איתא נילף מדם... ולא נהירא) גבי ספיקא דרבא בקומץ שקדשו לחצאין: "...ור' אלעזר דאמר קדושה לחצאין היינו מטעם מתוך שקרבה לחצאין, אבל בשאר מנחות דליכא משום מתוך לא".

ב. **ויעו' בתי' שני ושלישי שבתוס' שנקטו דר"א ס"ל דאף בשאר מנחות** קדושה לחצאין, אלא שחלוקים הם מאיזה טעם הוא. **שבת' השני נקטו** דאמנם עיקר סברת ר"א נאמרה גבי חביתין אך: "מ"מ כיון דקדשי חביתין לחצאין מאיזה טעם שיהיה, ילפינן שאר מנחות מיניה". **וכסברא זו מבואר גם בשיטמ"ק בביאור ספיקו דרבא** (אות ד' – ד"ה ואם איתא) יעו"ש שמכח זה סבר רבא מעיקרא כהך צד דמהני קידוש קומץ לחצאין, דילפינן ממנחה: "ומנחה כשרה לחצאין כדאמר לקמן... ושאר מנחות נמי אע"ג דאינן קריבות לחצאין מ"מ ילפינן שפיר מחביתין כהן הגדול דקדושות לחצאין".

ג. **יעו' בדרך בתרא נקטו תוס'** שהטעם שבשאר מנחות קדושים לחצאין אינו שייך להך דינא דבמנחת חביתין קריבה לחצאין. אלא שכך הוא הדין שאפשר לקדש לחצאין כל מנחה לחצאין, [וסברת ר"א דמתוך שקריבה לחצאין היינו "דאפילו פלגיתו בשאר מנחות בחביתין אודו לי מיהת מטעם מתוך"].

האם יש חסרון של 'מלאים' בקידוש שאר מנחות לחצאין – דרך קמא בתוס'

א. **יעו' בקר"א שהק' עמש"כ תוס'** דבשאר מנחות כו"ע מודו שאינה קדושה לחצאין, הא מנא לן. **ובשלמא ר' יוחנן י"ל** דסבירא ליה דילפינן מדם או מקרא ד'מנחה מחציתה', אבל לדעת ר"א דס"ל דלא ילפינן מנחה מדם א"כ תיקשי מה"ת דלא מהני בשאר מנחות קידוש לחצאין.

ב. **ועיי"ש שביאר** שהטעם שבשאר מנחות לא מהני קידוש לחצאין הוא מההלכה של 'מלאים', [דמבואר להלן בסוגיא דדרשין 'אין מלאים אלא שלמים' שא"א לקדש מנחה חסירה]. **ולפי"ז בהכרח שנחלקו התוס'** האם שייך ריעותא של מלאים בקידוש מנחה, שהרי בב' התירוצים האחרים נקטו תוס' שלדעת ר"א גם בשאר מנחות מהני קידוש לחצאין, **ועיי"ש בקר"א** שבאמת תמה בזה מאוד, מדוע אין בזה החסרון של מלאים. **ועכ"פ משמע שבב' הדרכים האחרונים ס"ל לתוס'** שמאיזה טעם שהוא אין בקידוש שאר מנחות ריעותא של מלאים, ורק בתי' קמא בהכרח דס"ל שיש ריעותא של מלאים. [ואולי י"ל דהא דס"ל לתוס' דליכא להיעותא דמלאים בקידוש לחצאין, היינו רק באופן שקידש בב' כלים, וכדמשמע ברש"י שהסוגיא איירי בב' כלים, וכל מה דילפינן מקרא היינו דווקא באופן שמקדש חצי מנחה בפ"ע, וצ"ע].

ג. **אך יעו"ש שתמה**, דא"כ האיך סבר רבא מעיקרא דמהני קידוש קומץ לחצאין, נהי דמדם לא ילפינן מ"מ נילף משאר מנחות שלא מהני בהו קידוש לחצאין. [ועיי"ש בשיטמ"ק דרבא סבר שבשאר מנחות מהני קידוש לחצאין דילפינן ממנחת חביתין, אך תוס' הכא לא ס"ל כן. וע"ע בחי' המיוחסים לרשב"א שביאר דרבא יליף לה מקידוש הבזיכין, יעו"ש]. וצ"ע.

בביאור החילוק בין קידוש מנחה לחצאין לקידוש קומץ לחצאין

א. **ועי' בקר"א שתירץ:** "דמתחלת מנחה לא ילפינן, דמסתבר כל שלא נשלם שיעור העשרון עדיין לא חזיא ולא נחתא עליה קדושת הגוף כלל ויוצאת לחולין, כמש"כ רש"י ז"ל (ד"ה אינה). אבל בקומץ דכבר נתקדש, אלא דצריך לברר חלק גבוה לקדש בכלי ס"ל לרבא דאפילו לחצאין קדוש".

ב. **ויש להעיר**, דהך סברא דכל שלא נשלם העשרון לא חזיא וע"כ לא נחתא עליה קדושת הגוף לכאו' אי"ז שייך כלל להלכה של 'מלאים'. **דיעו' לשון רש"י בזבחים פח.** (ד"ה ואין מקדשין אלא מלאין): "... אבל אם חסר השיעור אין הכלי מקדשן שאינו ראוי לכלי". **ומבואר**, דשורש הפסול של מלאים הוא מצד ש'אינו ראוי', והיינו, שכל שהוא פחות

קידוש מנחה לחצאין (א)

- בביאור ד' תוס' ד"ה מתוך, קידוש שאר מנחות לחצאין-

או יותר מהשיעור שצריך להתקדש ע"י הכלי לא חשיב ראוי לו [וכן הוא גם ברש"י סוכה מט: ד"ה אין שיעור למים, ויתבאר עוד בארוכה להלן בעה"ת]. **וא"כ ודאי שהחסרון של מלאים אינו שייך כלל למש"כ הקר"א** שהטעם שלא קדש הוא משום שאין בו שיעור וע"כ לא חזיא למנחה, שהוא סברא בפ"ע. **וא"כ אכתי קו' במקומה עומדת**, שכלפי מלאים לכאור' אין מקום לחלק בין תחילת הקידוש לסוף הקידוש, שלכאור' גם בקידוש להקרבה כל שהוא פחות מהשיעור ה"ל אינו ראוי, וצ"ע.

ג. **אך יעו' היטב בקו' הקר"א, דהא לא הוק' לו כלל בדעת רבא מדוע אין חסרון של מלאים בקומץ שנתקדש בב' כלים**, וכל מה שהוק' לו הוא דהול"ל ללמוד משאר מנחות שאין קידוש לחצאין. **ועי' היטב בת' הקר"א שנחית בתוך דבריו לענין חדש**, ויצא לבאר שאף לא נחתא עליה קדושת הגוף כלל ויוצאת לחולין, ואם נימא שכונתו להק' מדוע בקידוש קומץ לחצאין אין חסרון של 'מלאים' הרי אי"ז שייך כלל לעיקר הקושיא. **וא"כ צ"ב המו"מ של הקר"א**.

ד. **ולכאור' צריך לומר דמאיזה טעם שהוא** הא הוי פשיטא ליה לקר"א שאין כאן ריעותא דמלאים, **וכל מה שהוק' לו בדעת רבא** הוא בעצם ההלכה של קידוש לחצאין, **והיינו**, דחזינן בסוגיין שאף במקום שאין ריעותא של מלאין מ"מ מצאנו במנחה שיש עוד חסרון של קידוש לחצאין, [וכן הוא גם בדם, דע"כ אין בו חסרון של מלאין, וכדחזינן דבעינן פסוק ללמד שאין קידוש דם לחצאין, ועי' חזו"א], **וא"כ תיקשי מדוע רבא לא יליף משאר מנחות שא"א לקדש קומץ לחצאין**. [ובאמת שזהו קו' השיטמ"ק והרשב"א, שלא הזכירו כלל דינא דמלאים].

ה. **ועי' תי' הקר"א דיסוד הך דינא דאין קידוש לחצאין הוא משום שלא נחתא קדושת קרבן כ"ז שאין בו עישרון**, וזה לא שייך אלא בקידוש ראשון ולא בקידוש שני. **וזהו הביאור במה שהביא ראי' מרש"י** שלא נחתא עליה קדושת הגוף כלל אלא יוצאה לחולין, והיינו, דמבואר בסוגיא דזבחים פח. שאף שכלי שאינו ראוי אינו מקדש היינו לענין להקרב, אך מהני הקידוש בכלי שאינו ראוי לענין שאינו יוצא לחולין [ויתבאר עוד להלן]. **ומדכתב רש"י הכא שבקידוש מנחה לחצאין אין קידוש כלל אפי' לענין יציאה לחולין**, הרי מוכח בזה שיש כאן ריעותא אחרת, [שאם היה בזה רק הריעותא של מלאים שהוא מדין אינו ראוי הרי היה מתקדש לענין שאינו יוצא לחולין], **וע"כ דהריעותא של קידוש לחצאין הוא משום הסברא שלא נחתא קדושה כשאין שיעור מנחה**, ובזה שפיר יש לחלק בין קידוש ראשון לקידוש שני.

ו. **אך אכתי צריך ביאור בעצם מה דהוי פשיטא ליה לקר"א שבקידוש קומץ אין דין 'מלאים'**, וצ"ת. **וצריך לומר שקידוש קומץ דומה לקידוש של מנחת חביתין**, דהא מבואר בסוגיא שמאיזה טעם שהוא אין בקידוש לחצאין של מנחת חביתין חסרון של 'מלאים', [והגם שבסוף הסוגיא הוזכר הענין של מלאים, הרי הגמ' הביאה ברייתא זו רק בכדי להוכיח עצם הסברא של דעתו להוסיף, ואין מבואר שם כלל שהוא שייך לעצם הנידון של קידוש לחצאין], **וע"כ דהיינו משום שהוא קרב לחצאין וא"כ גם בקומץ כיון שקרב בב' כלים לא שייך בזה הריעותא של 'מלאים'**. [ובעיקר הא דליכא במנחת חביתין ריעותא של מלאים יעו' בזה להלן באריכות].

האך ילפינן שאר מנחות מחביתין

א. **יעו' בדרך שניה של תוס' ובשיטמ"ק דלדעת ר"א גם בשאר מנחות מהני קידוש לחצאין, וס"ל דילפינן לה ממנחת חביתין, וסברתם צריכה תוספת ביאור**, שלא נתפרש בדבריהם האך אפשר ללמוד שאר מנחות מחביתין אף דלא שייכא בהו הך סברא דקריבה לחצאין, וצ"ב.

ב. **ולכאור' מבואר בזה**, שנקטו שהטעם ד"ל שלא מהני קידוש לחצאין אינו מחמת 'החפצא של המנחה' שאינה ראויה להתקדש לחצאין, אלא משום 'מעשה הקידוש', שאין מעשה של קידוש לחצאין. [יעו' ח"י הגרא"ל מאלין ל"ז ו' ד"ה ואולם שהעמיד בזה ב' צדדים]. **וע"כ סבר ר"א דכיון שמצאנו במנחת חביתין שיש 'מעשה קידוש' לחצאין הרי בהכרח שלא נאמרה הלכה שא"א לעשות מעשה הקידוש לחצאין**, וע"כ שפיר יש לנו למילף מינה שגם בשאר מנחות אין ריעותא של קידוש לחצאין. והיינו, דבהך צד נקטו תוס' דהא דס"ד שאין מעשה קידוש לחצאין, הוא משום שלא מצאנו פרשת קידוש אלא כלפי מנחה שלימה, ומה"ת שחדשה התורה פרשה של חלות קדושה לחצאין. ומשום כך סבור ר"א דמאחר שעכ"פ אשכחן פרשה של קידוש מנחה לחצאין בחביתין שוב אין טעם לומר שבשאר דוכתי לא מהני

קידוש מנחה לחצאין (א)

- בביאור ד' תוס' ד"ה מתוך, קידוש שאר מנחות לחצאין-

קידוש לחצאין¹. וצ"ע.

ג. ואולי י"ל עוד, שאפי' נימא שהריעותא הוא מחמת החפצא של המנחה, היינו כמשנ"ת לעיל מדברי הקר"א דכל שאין בו עשרון אינו חפצא של מנחה, אבל אחר שלמדנו מחביתין דיש חפצא של מנחה אפי' בחצי עשרון שפיר י"ל שגם בשאר המנחות מתקדש לחצאין², וצ"ע.

לדרך בתרא במה נחלקו ר"א ור' יוחנן

א. והנה לב' הדרכים הראשונות הרי מתבאר להדיא בגמ' שעיקר הפלוגתא היא בסברא של הואיל וקרבה לחצאין, [ובהמשך הסוגיא מתבאר דשורש הפלוגתא הוא בקרא ד'מנחה מחציתה', ויתבאר להלן בעה"ת]. אך לדרך בתרא, שנחלקו בכל המנחות, הרי א"ז שייך להך דינא דהואיל וקרבה לחצאין, וא"כ צ"ת במאי פליגי ר' יוחנן ור"א האם כל המנחות מתקדשות לחצאין. [וע"ע בצ"ק שנתק' דכיון שבמימרא של ר"א לא נאמר אלא הסברא של הואיל וקרבה לחצאין א"כ מה"ת לנו לומר שנחלקו גם בשאר מנחות].

ב. ויעו' תוס' להלן ח. (ד"ה מאי טעמא דרבי יוחנן) שהק' מדוע בעינן קרא לבאר טעמיה דר' יוחנן, נימא דיליף מדם דלא קדש לחצאין. ועיי"ש שתי' בתי' בתרא: "אי נמי כדפרישית לעיל, דלאפוקי דרבי יוחנן מפרש ר' אלעזר טעמא דמתוך". והיינו, דהא ודאי א"א למילף חביתין מדם, דשאני התם דקריבה לחצאין, והא דאיתא בגמ' נילף מדם לא קאי לא כלפי חביתין אלא כלפי כל המנחות. ומה דבעי השתא מאי טעמא דר' יוחנן היינו כלפי חביתין, וע"כ לא משני דיליף מדם שא"א למילפינהו אהדדי. ועכ"פ הא מבואר בדברי התוס' שהטעם דאליבא דר"א מהני קידוש לחצאין בשאר המנחות הוא משום דלא יליף מנחה מדם, ועי' במשנת ר"א (סי' ג' אות א' ד"ה וצ"ל) שלפ"ז י"ל דטעמיה דר' יוחנן דפליג הוא משום דיליף מדם, שאינו קדוש לחצאין. ועיי"ש שזהו כוונת תוס' אחרות בשם הרר"י, והיינו, דיעוי"ש שהרר"י ביאר שקו' הגמ' היא משום דא"א ללמוד חביתין מדם, דשאני התם שאינם קריבין בסמוך, ומשמע, דבשאר מנחות שפיר אפשר למילף מדם, וזהו מקורו של ר' יוחנן.

❖ האם הסברא הפשוטה היא דקדוש לחצאין או שאינו קדוש לחצאין

א. יעו' לעיל שלדרכם של תוס' בדרך בתרא נחלקו ר"א ור' יוחנן בדין שאר מנחות. ומבואר, דר"א דס"ל דמהני קידוש לחצאין היינו משום דס"ל דלא ילפינן מדם. אך צ"ב, שהרי אין מבואר בזה אלא שאין לנו ללמוד מדם שא"א לקדש לחצאין, אך אכתי אין לנו שום מקור שאפשר לקדש לחצאין. ולכאור' מבואר בזה שהסברא הפשוטה היא שאפשר לקדש לחצאין, ורק משום דילפינן מדם הוא דאמרינן שאין מנחה קדושה לחצאין. ולפ"ז הרי ר' יוחנן דס"ל שאין קדוש לחצאין בהכרח דהיינו רק משום דיליף לה מדם ולא משום דסברא היא שא"א לקדש לחצאין. [אא"כ נימא שבזה גופא נחלקו ר"א ור' יוחנן, וצ"ע].

ב. אך יעו' בגמ' לעיל פלוגתא ר' נחמן ורבא בקומץ שחלקו בשני כלים: "רב נחמן אמר אינו קדוש ורבא אמר קדוש, ואם איתא לילף מדם". ועיי"ש בשיטמ"ק: "אלא ש"מ דלא ילפינן מדם אלא ממנחה, ומנחה כשרה לחצאין כדאמר לקמן... ושאר מנחות נמי אע"ג דאין קריבות לחצאין מ"מ ילפינן שפיר מחביתין כה"ג דקדושות לחצאין". ומבואר, דהא דסבר רבא דקומץ שחילקו בב' כלים קדוש הוא משום דילפינן לה משאר מנחות. ולכאור' משמע בזה דלולי דילפינן משאר מנחות אף דלא הוי ילפינן מדם היינו נוקטים שאינו קדוש לחצאין. ומוכת, שהסברא הפשוטה היא שא"א לקדש לחצאין, ורק אם יש לנו מקור לדין קידוש לחצאין נקטינן שאפשר לקדש לחצאין, וצ"ע ממשמעות דברי

¹ וע"ע בכתבי הגר"ז בביאור עיקר הסברא ד'מתוך': "דזהו דקאמר מתוך שקרבה לחצאין זהו רק טעם על מה דקדושה לחצאין, דכיון דמצינו שהמנחה קרבה לחצאין חל בה ג"כ קדושת חצאין". וצ"ב, מה ענין זל"ז, דמה"ת שאם קריבה לחצאין הוא טעם שאף קדושה לחצאין. ולכאור' הביאור בזה רק אם נימא שהריעותא בקידוש לחצאין הוא כמשנ"ת, דכיון שמצאנו שחלים בקרבן דיני הקרבה לחצאין ממילא גם יש לנו לומר שמסתמא גם שאר הדינים שנאמרו בה לא נאמרו דווקא בשלימין אלא גם בחצאין.

² אמנם כ"ז מהני רק כלפי חסרון של קידוש לחצאין אבל לענין מלאים א"א לומר כן, שהרי מבואר ברש"י זבחים פח. (ד"ה ואין מקדשין אלא מלאין) שמנחה של ג' עשרונים אינה מתקדשת אלא בג' עשרונים, הרי דלענין השיעור לא ילפינן מנחה אחת מחברתה ולא אמרינן דכיון דאשכחן מנחה בשיעור של עשרון אחד ע"כ יתקדש עשרון גם במנחה שצריכה ג' עשרונים. ועל כרחיק ש"ז הוא סברא בהא דאין קידוש לחצאין משום שא"א לקדש חצי מנחה וכלפי זה שפיר מהני גילוי מילתא דחביתין דאשכחן חלות קידוש גם בחצי מנחה.

קידוש מנחה לחצאין (א)

- בביאור ד' תוס' ד"ה מתוך, קידוש שאר מנחות לחצאין-

תוס' הנ"ל דמשמע להיפך³.

ג. אך נידון זה תלוי בתירוצי התוס'. ורק לדרכם של תוס' בתירוצ' בתרא דס"ל שהמחלוקת היא בשאר מנחות הרי בהכרח דר"א ס"ל שהסברא הפשוטה היא שאפשר לקדש לחצאין. משא"כ לדרך השניה בתוס', הרי מבואר להדיא דס"ל דהא דבשאר מנחות אפשר לקדש לחצאין הוא רק משום דילפינן לה ממנחת חביתין, הרי להדיא דס"ל שהסברא הפשוטה היא שא"ל לקדש לחצאין. ומה שמבואר בשיטמ"ק ס"ל שהסברא היא שא"ל לקדש לחצאין היינו משום דהשיטמ"ק ס"ל כתי' ב' בתוס', כמבואר שם בדבריו להדיא, דהא דאמרין שבשאר מנחות קדושה לחצאין הוא משום דילפינן ממנחת חביתין, ופשוט⁴.

ד. וע"ע בתוס' לעיל (ז: ד"ה הדר): "הדר ביה רבא מהך סברא, דקם רבא בשיטתא דרב נחמן רביה". כלומר, דמעיקרא היה סבור רבא דלא ילפינן מנחה מדם וע"כ נקט דמהני קידוש קומץ לחצאין, והשתא הדר ביה משום דאזיל בשיטת ר"נ דס"ל דקידוש קומץ לחצאין לא מהני, ומשום כך גם ס"ל לרבא שאין מקדשין קומץ בכלי שע"ג קרקע. אך צ"ב, האין מוכח מדברי ר"נ דסבירא ליה דילפינן מנחה מדם, שמא לעולם ס"ל דלא ילפינן מנחה מדם והא דס"ל שאין מקדשין קומץ לחצאין הוא משום דס"ל שהסברא הפשוטה היא שא"ל לקדש לחצאין. ועל כרחין, דהא הוי פשיטא לגמ' שהסברא הפשוטה היא שאפשר לקדש קומץ לחצאין, ומדחזינן דסבר ר"נ שאין מקדשין לחצאין על כרחין היינו משום דיליף לה מדם. וא"כ מוכח שתוס' הכא אזלי כדרכם בתי' בתרא, ולא כתי' השני. [ולתי' השני שבתוס' צ"ל כדרכו של הלחם משנה (פי"ג ממעה"ק הי"ב) דהא דהדר ביה רבא היינו משום דילפינן מדם, ולא משום שכן מוכח מדברי ר"נ].

ה. אך יש לעיין לשיטות הסוברים שהסברא הפשוטה היא שאי אפשר לקדש מנחה לחצאין [היינו תוס' בדרך השניה]. שהרי לכאור' מהא דחזינן דבעינן קרא ד'וטבל בדם' לגלויי שאין מקדשין דם לחצאין, הרי מוכח שהפשוטות היא שאפשר לקדש לחצאין, ואך שגזיה"כ היא שא"ל לקדש לחצאין. וא"כ מדוע כלפי מנחה וקומץ ס"ל לתוס' שהסברא הפשוטה היא שא"ל לקדש לחצאין, וצ"ע. ולכאור' צריך לומר שחלוק דין קידוש מנחה מקידוש דם, והגם שבמנחה הפשוטות היא שא"ל לקדש לחצאין מ"מ בדם הפשוטות היא שאפשר לקדש לחצאין, וצ"ב.

ו. ושורש החילוק, על הדרך המבוארת באחרונים [יעו' קרן אורה וחז"א] וז"ל בחי' הגרא"ל מאלין: "דהא דאין מנחה קדושה לחצאין הנה יסוד דין זה... דכיון דהקידוש הוא לעשותה מנחה לא חל עלה חלות מנחה לחצאין... ואולם הא מילתא... לא יתכן אלא במנחה, אבל מאי דדם אינו קדוש לחצאין על כרחין לאו מטעם זה הוא, שהרי כבר חל עליו שם קרבן מעיקרא, ודין קידוש דם לא הוי אלא להקרבה...". ולפי"ז אתי שפיר הא דבעינן קרא לגלויי שדם אינו קדוש לחצאין ואילו מנחה אף בלא מקור בכתובים הסברא הפשוטה היא שאינה קדושה לחצאין, דשאני דם שאין כאן קביעת שם קרבן, וע"כ לולי דגלי לן קרא שא"ל לקדש לחצאין הוי נקטינן שאפשר לקדש, משא"כ מנחה דאתי לקבוע בה תורת מנחה, ואם אין בה שיעור מה"ל דיהני קידוש לחצאין לקבוע בה שם מנחה, וע"כ לא בעינן קרא לגלויי.

³ אלא שיש לדחות עיקר הראי', ד"ל שבאמת אין כוונת תוס' שהסברא הפשוטה היא שא"ל לקדש לחצאין ובעינן מקור להא דמהני קידוש לחצאין, אלא שאם לא היינו מוצאים הך דינא דקידוש לחצאין במנחה גם רבא היה מודה שיש לנו ללמוד קידוש קומץ מדם. והיינו כמש"כ בחי' המיוחסים לרשב"א דהא הוי פשיטא לה לסוגיא דלעיל דשפיר יש ללמוד מנחה מדם, וכל הנידון של הסוגיא לעיל הוא האם 'עדיף' למילף מדם או שעדיף למילף ממנחה, ומתוך כך ה'ק' התוס', דבגמ' מבואר שהקו' על רבא הוא משום דחזינן בדין קידוש קומץ לחצאין דלא יליף מדם ואילו גבי קידוש ע"ג קרקע יליף מדם, אך בלא"ה תיקשי, שאפי' להך צד דלא ילפינן קידוש ע"ג קרקע מדם, הרי כ"ז הוא רק משום שאפשר ללמוד גם ממנחה, משא"כ בקידוש קומץ לחצאין שאין לנו שום מקור ללמוד ממנחה, וא"כ בלא"ה תיקשי במה דס"ל דמהני קידוש קומץ לחצאין דאמאי לא יליף מדם. וע"ז תי' התוס', שגם בספק של קידוש קומץ לחצאין יש לנו מקור ללמוד ממנחה דמהני קידוש לחצאין. עכ"ל הרשב"א. ועכ"פ מבואר בזה שמה שהביאו תוס' שבשיטמ"ק מקור להך דינא דאין קידוש קומץ לחצאין א"ז משום שהסברא הפשוטה היא שאפשר לקדש לחצאין, אלא בכדי שלא נילף מדם. אמנם צ"ע אם אפשר להעמיד כן בדעת תוס', שהרי בהמשך הסוגיא מק' על דברי ר"א דנילף מדם ומתיר דלא יליף מנחה מדם, הרי להדיא דהך סברא דמדם לא ילפינן נאמרה גם במקום שאין לנו מקור ללמוד ממנחה, ואמנם למהלך שני שבתוס' באמת יש לנו מקור ממנחה, והיינו ממנחת חביתין, וא"כ שפיר י"ל דזהו הנידון של הגמ'. אך פשוט דברי הגמ' לכאור' לא משמע כן, דיעוי"ש דבעי' להוכיח דילפינן מילתא ממילתא, ולדרכו של הרשב"א הרי הא הוי פשיטא לן דילפינן מילתא ממילתא, וצ"ע בכ"ז.

⁴ אמנם י"ל שכל הנידון הוא רק במקום שיש קידוש בב' כלים, דבזה י"ל דס"ל לתוס' שכיון שעכ"פ מתקדש כל המנחה כא' ע"כ י"ל דמהני קידוש לחצאין, אבל במקום שלא בא אלא לקדש חצי עשרון בפ"ע צ"ע האם גם בזה נקטו התוס' דהסברא הפשוטה היא דמהני קידוש של חצי עשרון. וע"ע בהמשך הסוגיא דר"א ס"ל דבחביתין מהני קידוש של חצי קומץ בפ"ע, אך לדרך בתרא של תוס' המקור של שאר מנחות אינו מחביתין וא"כ אין הכרח דתרייהו חד ענין הם, וצ"ע.